

Norges Energidager 2011- 13. oktober 2011

Miljømessige gevinster ved AMS

Hanne Sæle (Hanne.Saele@sintef.no)

SINTEF Energi AS

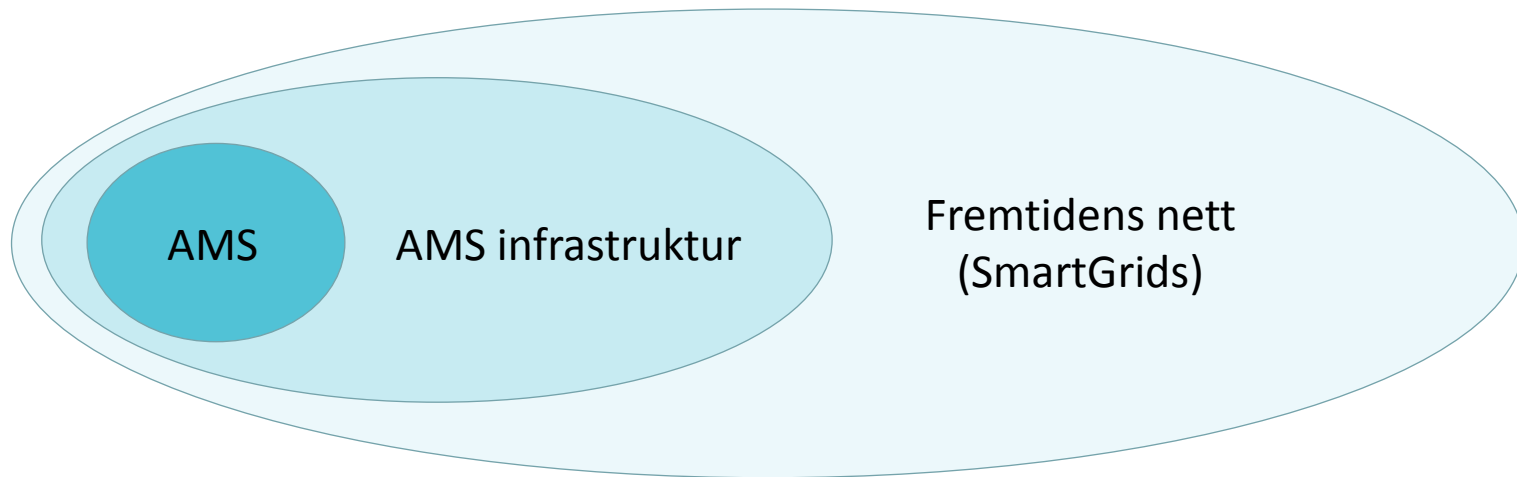
Wall-e: Teknologi med miljøfokus

Agenda

- AMS og Fremtidens nett (SmartGrid)
- Husholdningskundens bruk av elektrisitet
- Forskningsprosjekter – med fokus på forbrukerfleksibilitet og miljø
  - Markedsbasert Forbrukstilpasning (MabFot)
    - Malvik-pilot
  - Miljøgevinst ved velfungerende AMS i full skala (M-AMS)
    - Uttesting av kundedisplay - eWave
  - EcoGrid - Storskala pilottest på Bornholm
    - Økt behov for balansetjenester fra forbrukersiden
- Oppsummering

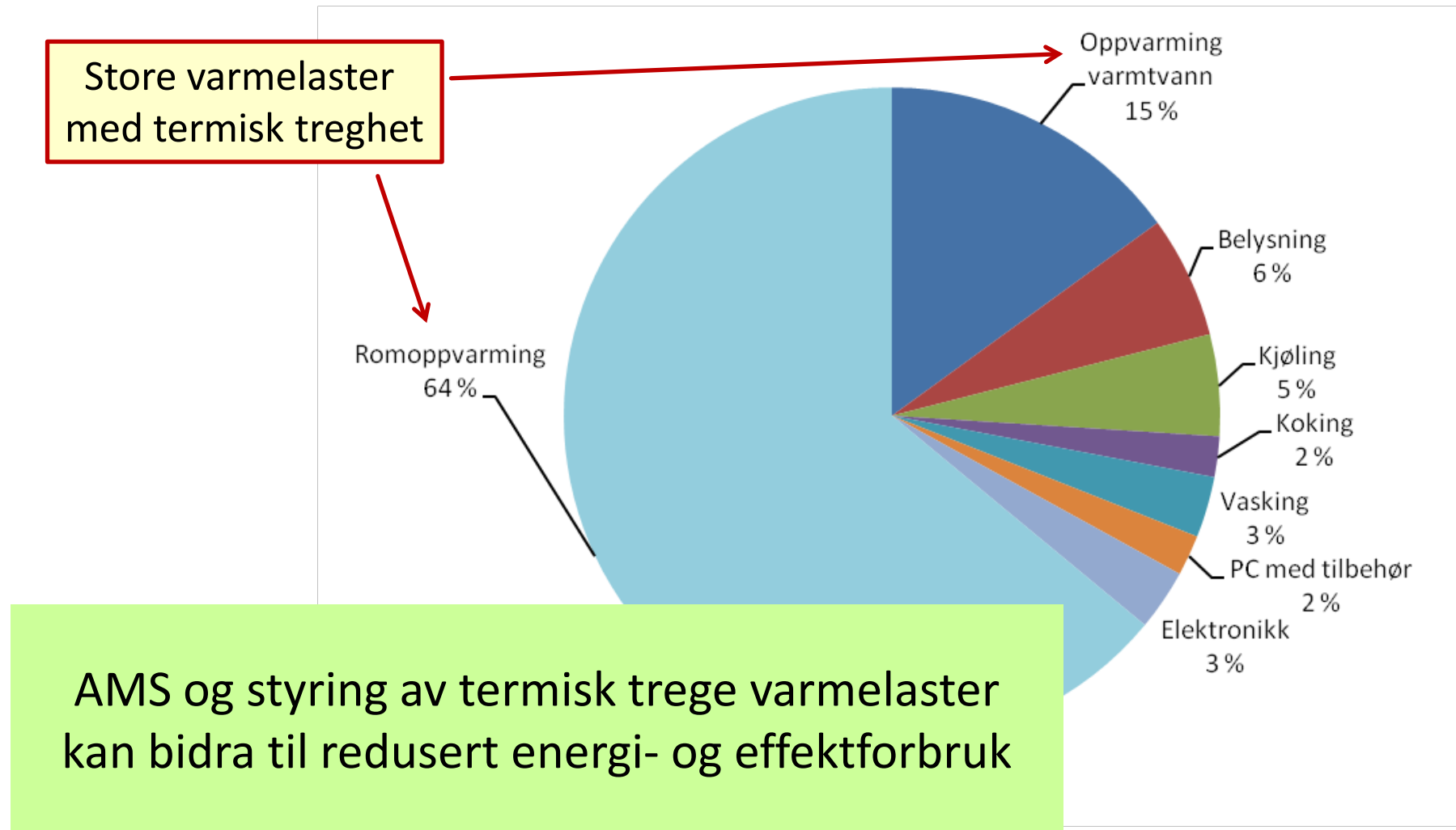
AMS sin rolle i fremtidens nett

AMS er et viktig element for å muliggjøre SmartGrid-funksjoner
bl.a. knyttet til distribuert produksjon/plusskunder og forbrukerfleksibilitet

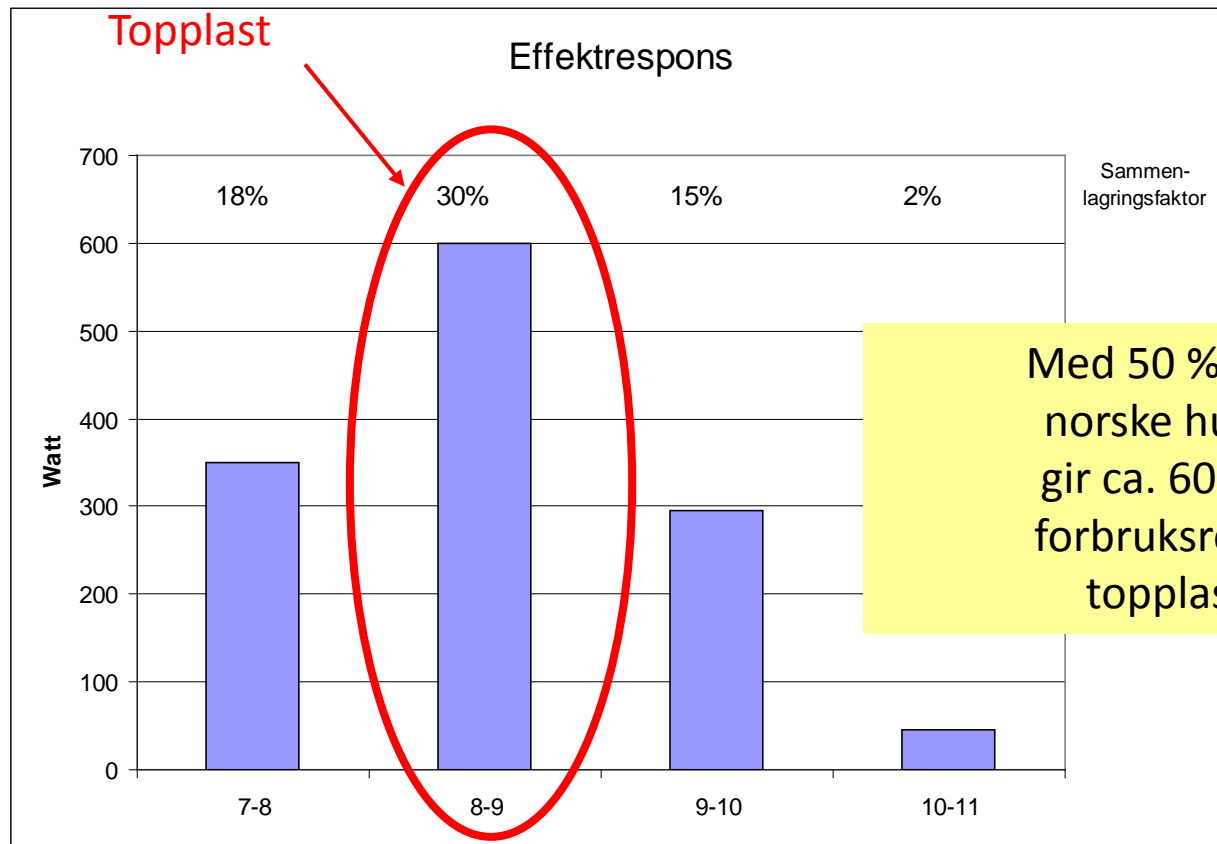
(Kilde: "Smart meters in the Netherlands", KEMA)

Formålsfordeling husholdning Norge (REMODECE)

(Kilde: EU/ REMODECE)

Potensiale for flytting av VVB-forbruk, basert på testresultater

Høyeste belastningsreduksjon er sammenflende med den nordiske maksimallasttiden.

Utkobling av 0,5 kWh/h tilsvarer økning i produksjon på ~0,6 kWh/h

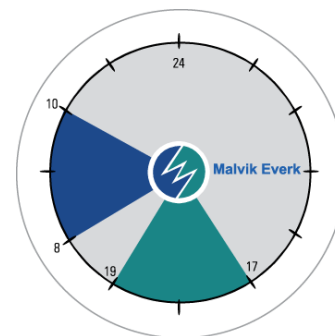
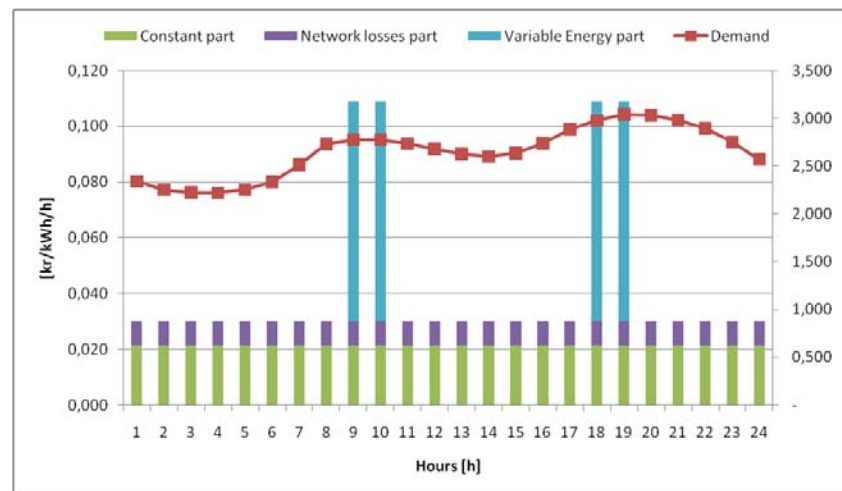
Markedsbasert Forbrukstilpasning

Pilottester

1. Flytting av forbruk fra topplasttimer (Malvik Everk)
2. "Fastpris med returrett" (Trondheim Energi Kraftsalg)
3. Automatisk prisrespons (Skagerak)
4. Smarthus-funksjoner i borettslag (BKK)
5. Styling av forbruk hos mellomstore kunder (Melhus / Statsbygg)

Pilot Malvik: Flytting av forbruk

- Testgruppe:
  - 41 husholdninger (Malvik)
- “Døgnvariabel” nettariff med høy pris i perioder hvor knapphet ventes å opptre (Man-Fre, kl. 8-10 og 17-19)
- Timebasert Elspot kraftkontrakt (fritt valg av kraftselger)
- Fjernutkobling av varmtvannsberedere (VVB) (2-14 kW) via ”Toveiskommunikasjon” i de definerte høyprisperiodene
  - VVB: 1 kWh/h (time 9)
  - Vannb. varme: 2,5 kWh/h (time 9)
- ”El-brikken” som påminner

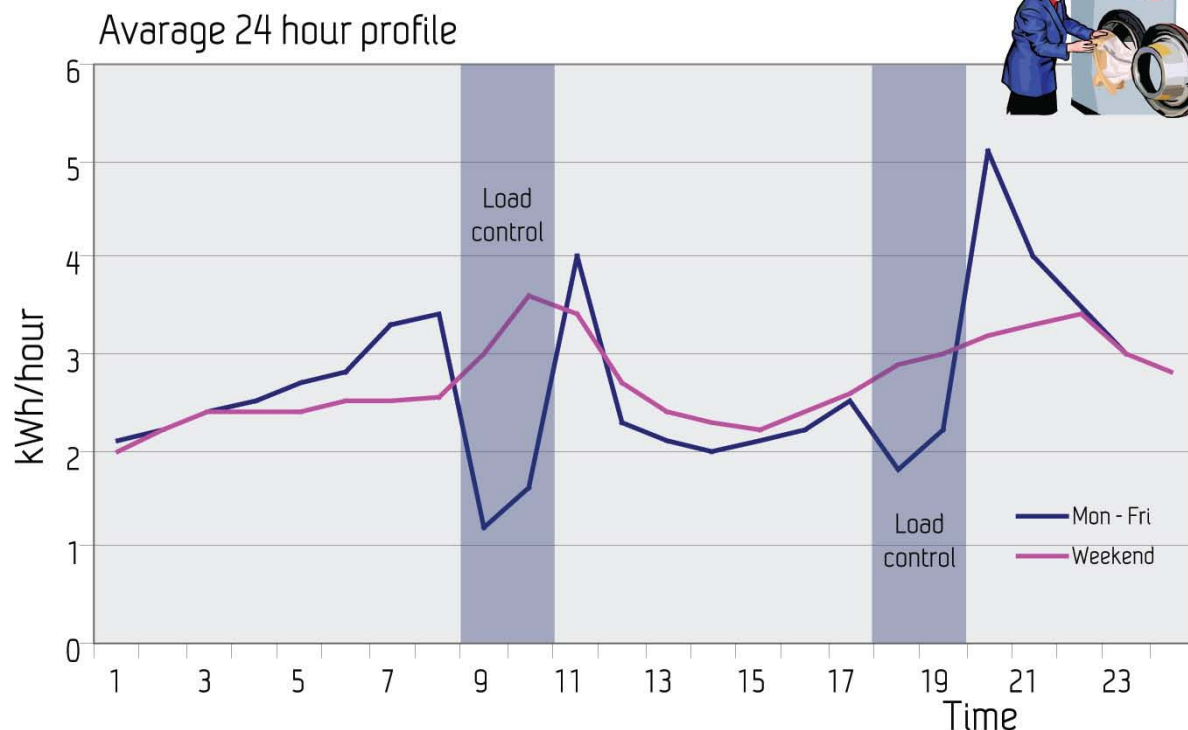
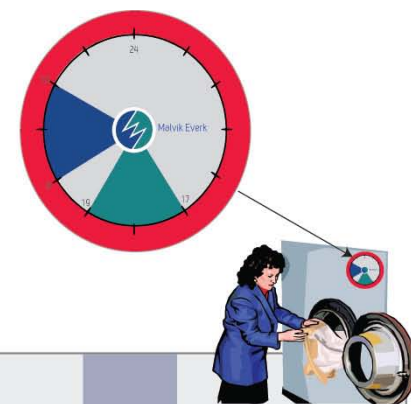
Potensialet for utkobling av VVB hos 50% av eneboliger/rekkehus i Midt-Norge er på 120 MWh/h. Ett mobilt gasskraftverk er på 150 MW

Pilot Malvik: Belastningsprofil og "Elbrikken"

Positiv tilbakemelding fra kundene

Automatisk utkobling av varmtvannsberedere i topplast gir **stabil** forbrukerrespons

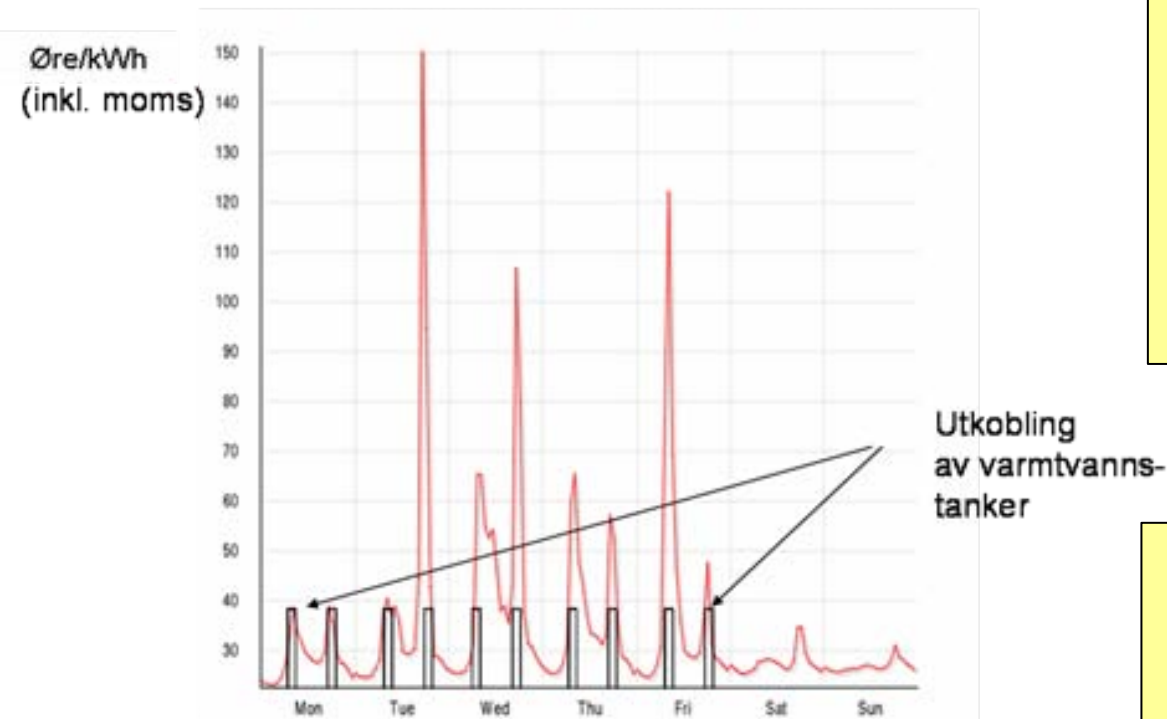
Større forbruksreduksjon enn i tidligere prosjekt fordi kunden selv har flyttet forbruk fra topplasttimene

Betydning for kraftmarkedet

Eksempel

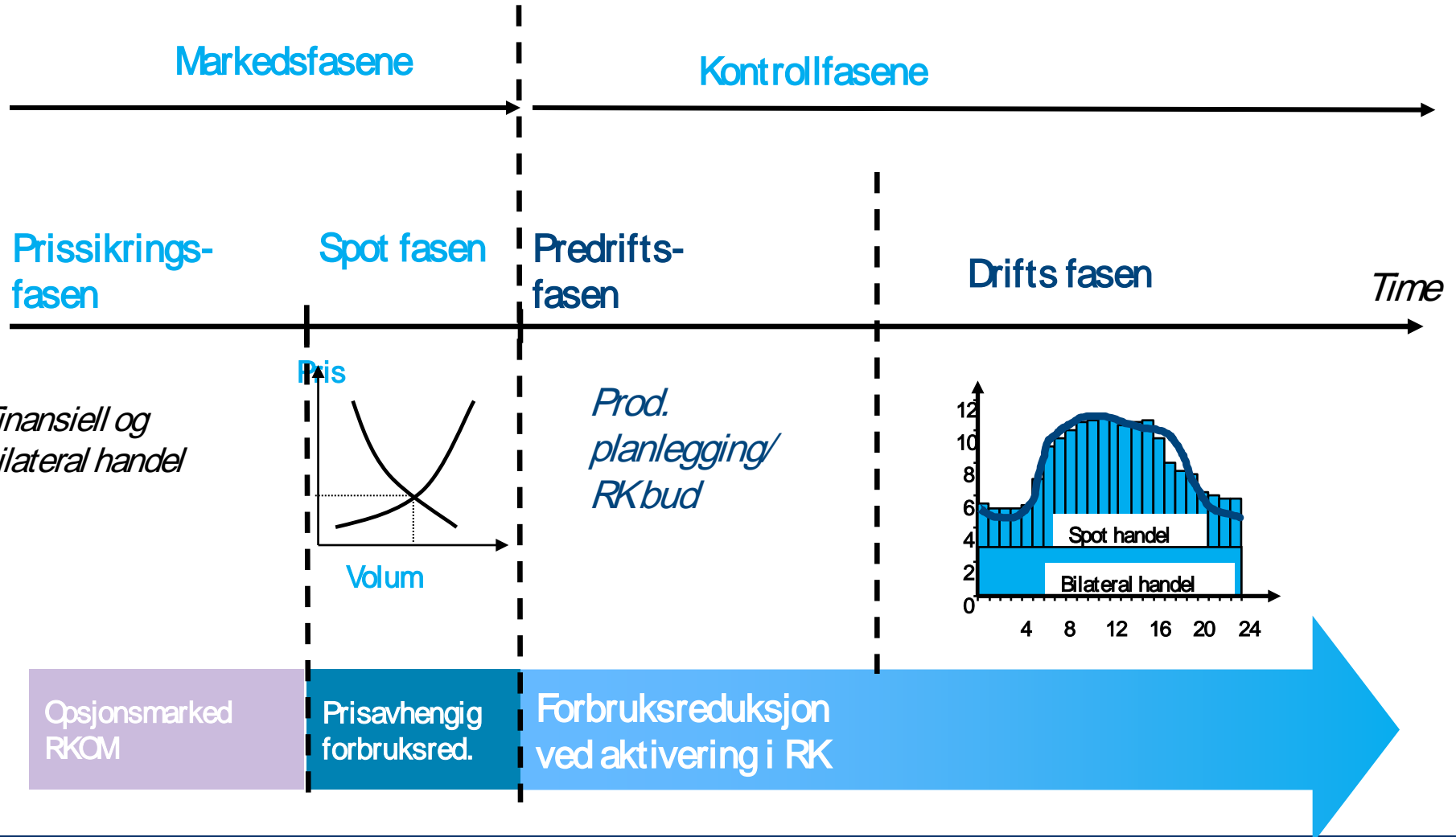
Priser Nord Pool for Midt-Norge 5-11/2 - 07

Fullt mulig å redusere prisdifferanser i det nordiske kraftsystemet ved å flytte varmtvannsforbruk fra topplasttimene.

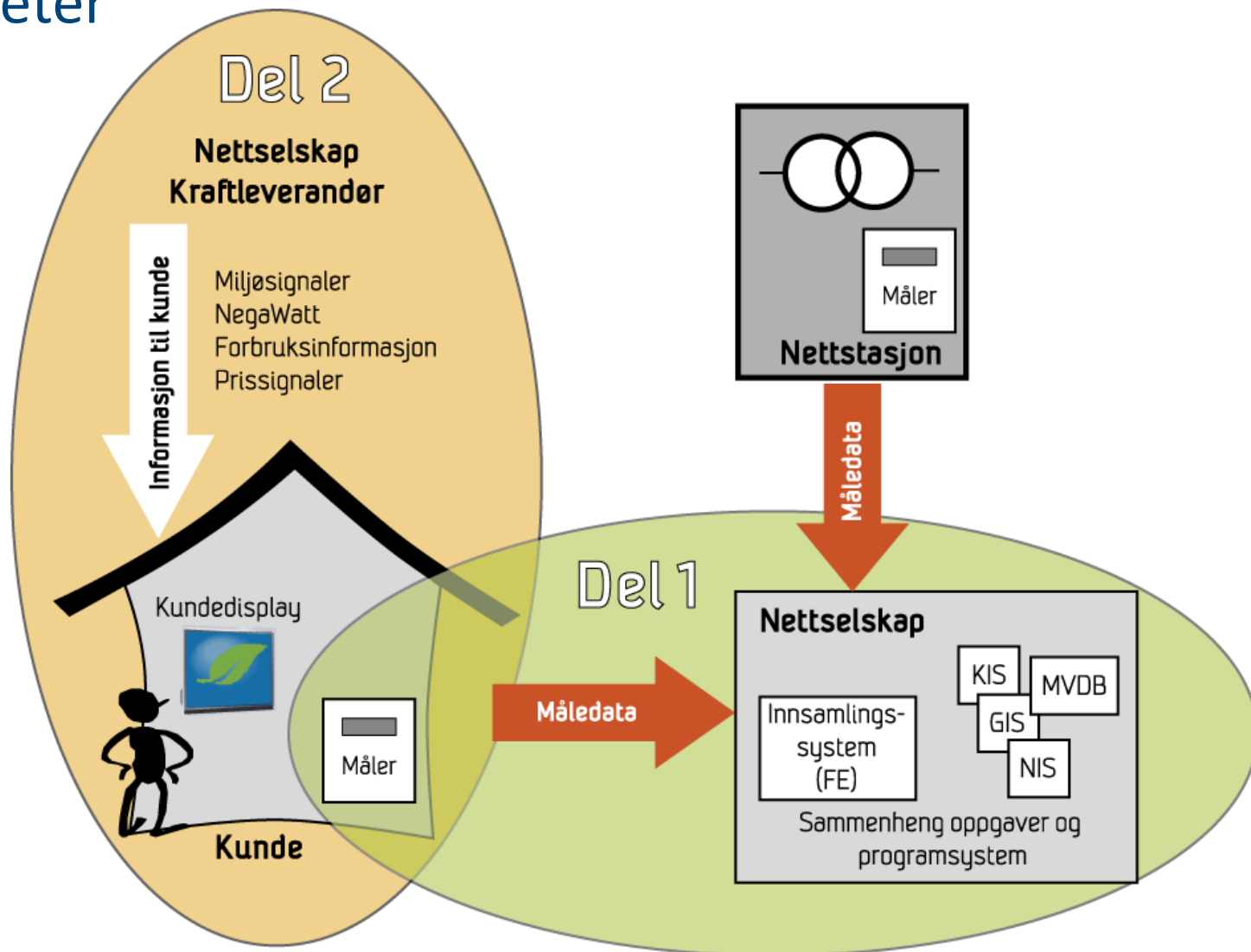
Den dyreste strømmen brukes til å varme opp vann som ikke skal brukes...

Markedsbasert forbrukstilpasning

Miljøgevinst ved velfungerende AMS i full skala (M-AMS) Delaktiviteter

Pilot - eWave

- Display for sanntids presentasjon av forbruksinformasjon
- Pilottest gjennomføres i samarbeid med eWave, Fredrikstad Energi og Askøy Energi
- Testes ut blant husholdningskunder (Askøy og Follo)
- Hovedmålsetting:
  - Kartlegge miljøgevinst (energieffektivisering) som følge av displayet
  - Undersøke om forbruket har endret seg etter at displayet ble installert – og evt. i løpet av testperioden

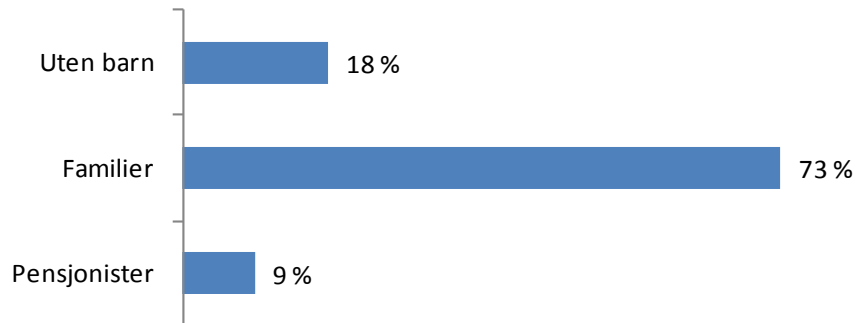
www.ewave.no/

Strømforbruk: Demografiske data

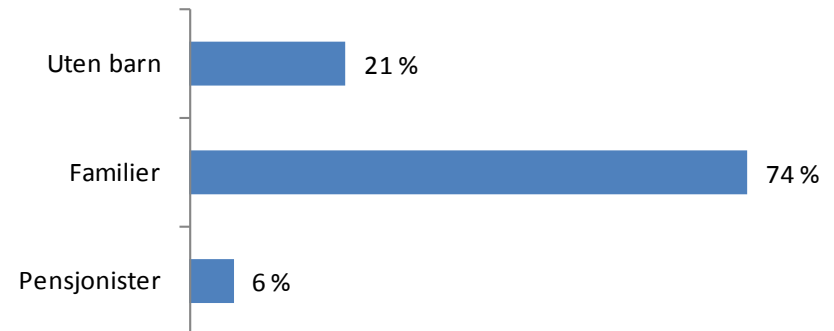
Askøy

- 39 eneboliger (av 45)
- Gj.snitt byggeår 1981
- Gj.snitt primærrom 185 m²
- Gj.snitt 3,42 personer/familie

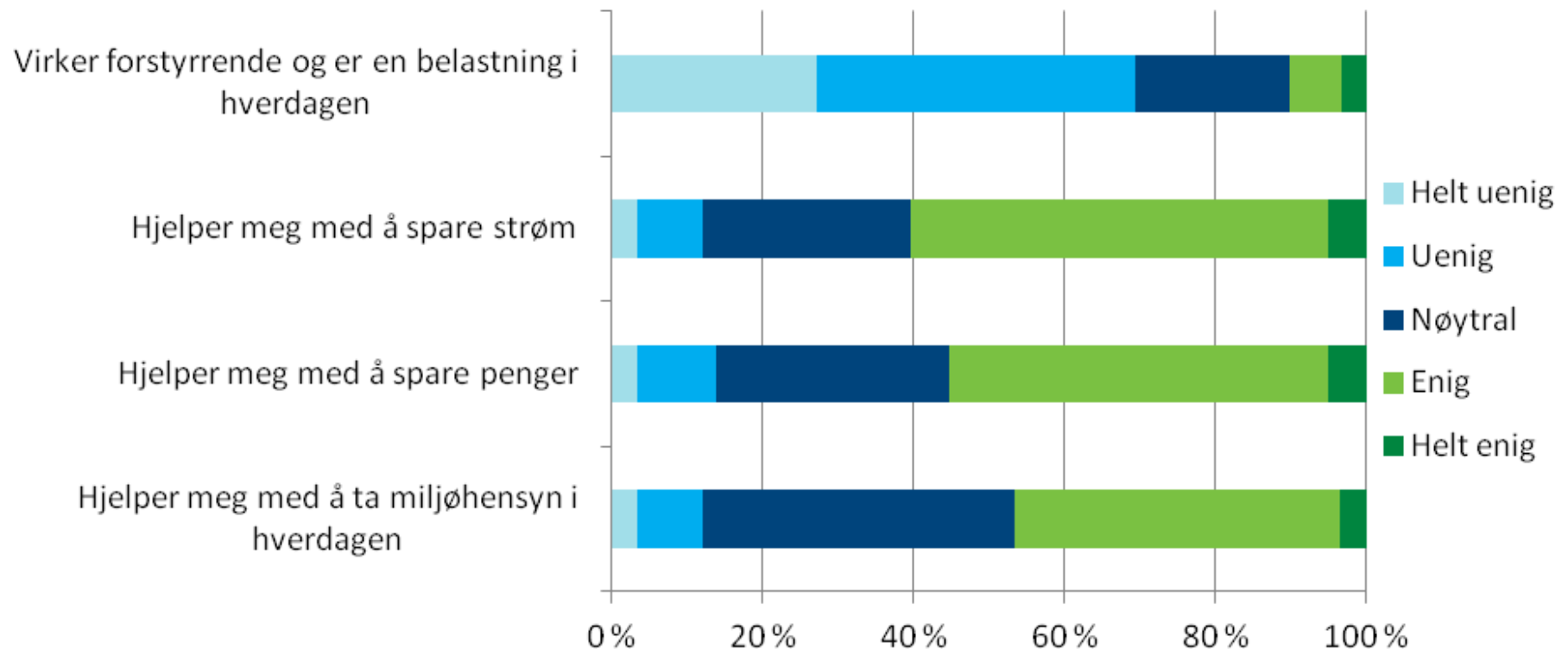

Follo

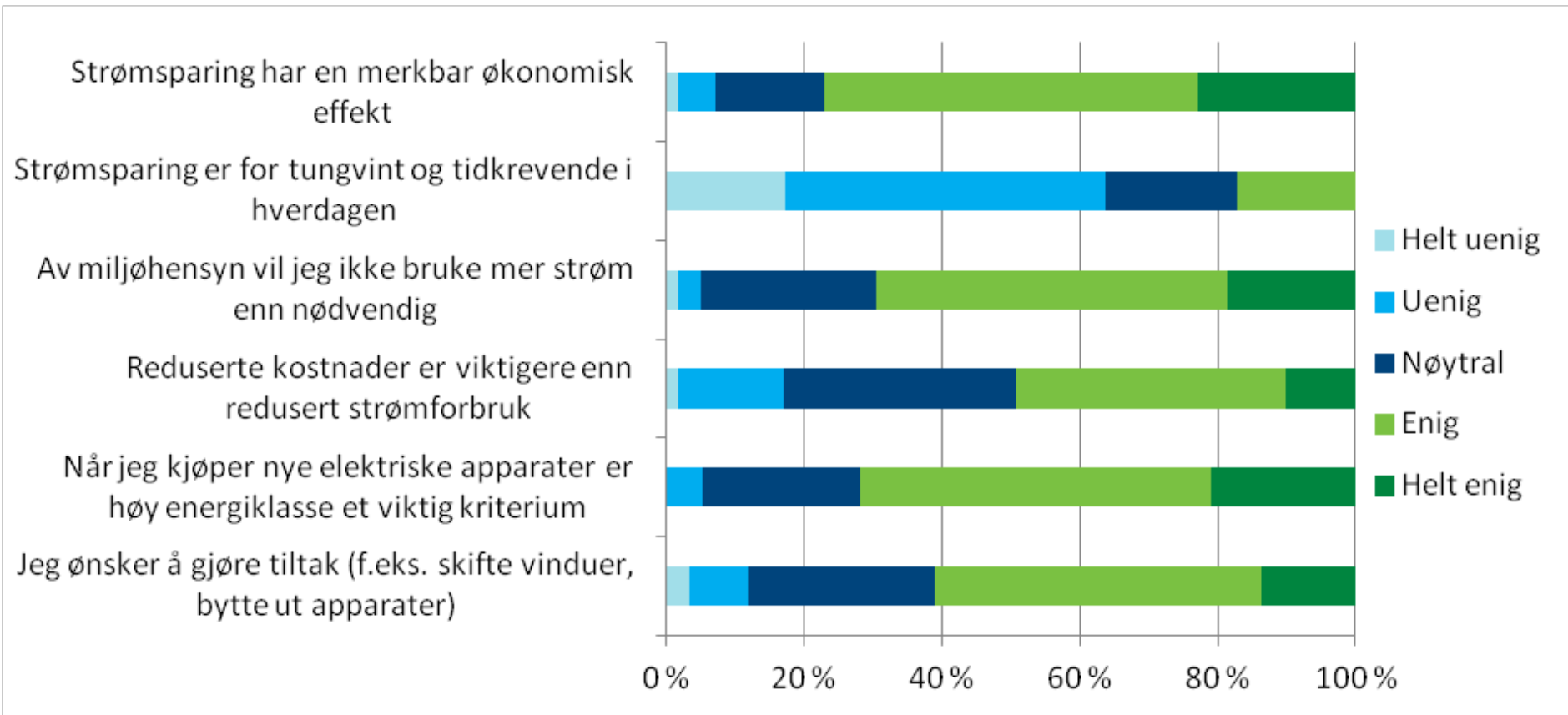
- 26 eneboliger (av 32)
- Gj.snitt byggeår 1974
- Gj.snitt primærrom 172 m²
- Gj.snitt 3,56 personer/familie

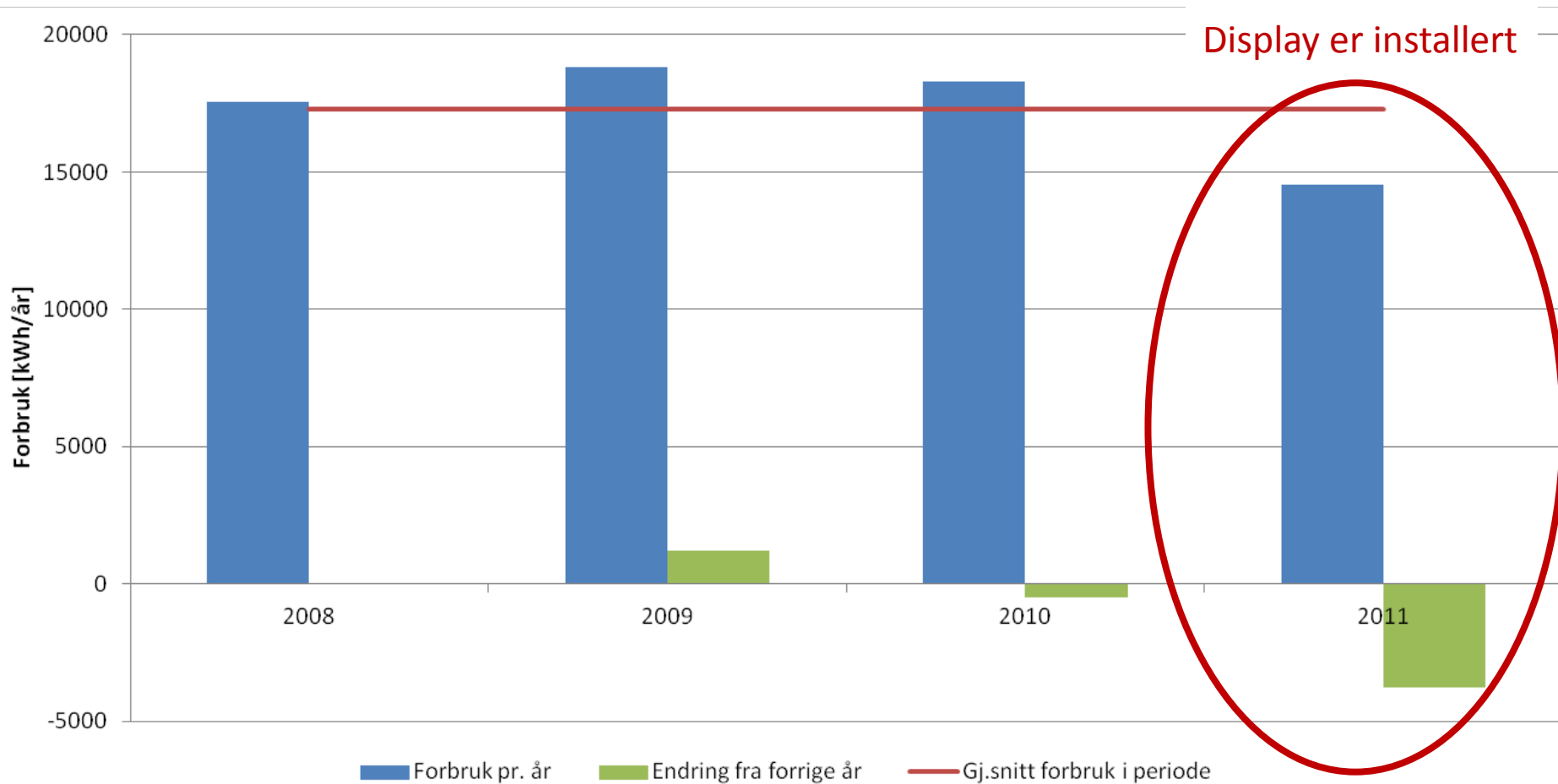
Displayets virkning

Holdning til strømforbruk

Forbruksendring hos et utvalg pilotkunder (Follo) (Periode januar-august, 2008-2011)

EcoGrid EU

A Prototype for European SmartGrids Bornholm – the Unique Test Site

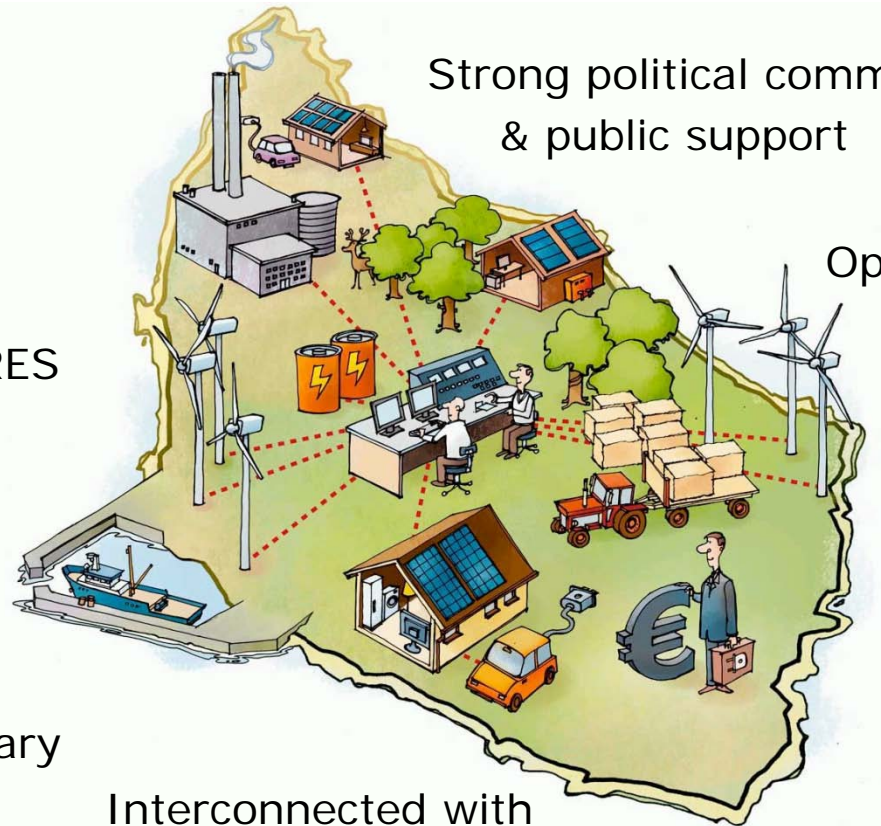

Demonstration in a
“real”
system with 50 % RES

High variety of low
carbon energy
sources

Several active
demand & stationary
storage options

Interconnected with
the Nordic power Market

Strong political commitment
& public support

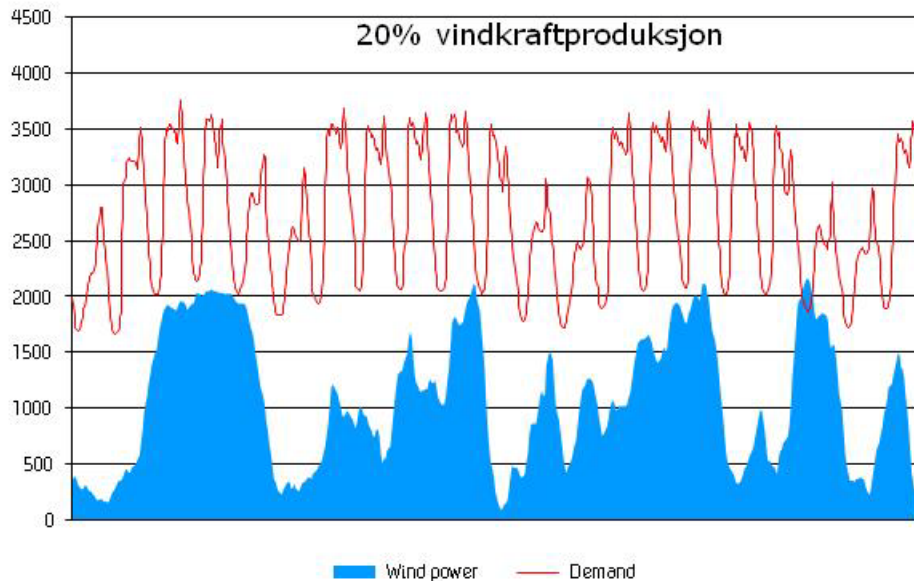
Operated by the local
municipal owned
DSO, Østkraft

Eligible RD&D
infrastructure & full
scale test laboratory

Vindkraftutfordringen

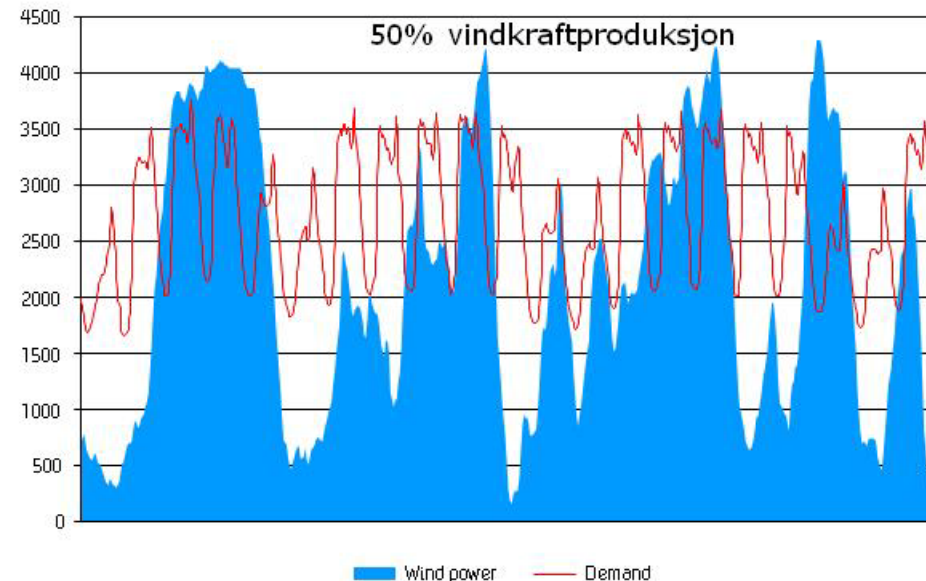
Eksempel fra Danmark

I dag (2008)

Vindkraftproduksjon dekker hele strømforbruket i 200 timer (Vest DK)

Framtiden (2025)

I fremtiden vil vindkraftproduksjonen være større enn forbruket i mer enn 1000 timer

EcoGrid EU fokuserer på det økende behovet for balansetjenester

Oppsummering

- AMS – utkobling av forbruk i topplast
  - Redusert maksimalbelastning og unngå forurensende toppkraft (gass)
  - Smart styring av enkeltbelastninger – kan inngå i prissettingen
  - Hvorfor bruke den dyreste strømmen til å varme opp vann?
- Display – bevisstgjøring av husholdningskunder på eget forbruk
  - Energisparing over tid (holdningsendring)
- Forbrukerfleksibilitet og distribuert kraftproduksjon
  - Smart styring for å sikre balanse mellom produksjon og forbruk (EcoGrid)

AMS kombinert med smart styring og display stimulerer til forbruksendringer med miljømessige gevinster